

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 33P/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123201280
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kordošová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2023:2123201280.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Janou Kordošovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti C.: B., narodená X.X.XXXX, F., narodená XX.X.XXXX a G., narodená X.XX.XXXX, všetky bytom ako rodičia, všetky teraz umiestnené v zariadení: Centrum pre deti a rodiny Trnava, Botanická 46, Trnava, všetky v konaní zastúpené opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, Bottova 4, Trnava, deti matky: F. C., narodená X.XX.XXXX a otca: K. C., narodený X.X.XXXX, obaja rodičia bytom F. A. XX, R., o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Nad maloletými deťmi sa nariaďuje ústavná starostlivosť v špecializovanom zariadení: Centrum pre deti a rodiny R., C. XX, R..

II. Matka a otec sú povinní platiť mesačne výživné na každé maloleté dieťa, každý z rodičov vo výške po 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa zákona o životnom minime v znení účinnom v čase splatnosti bežného výživného, ktoré výživné je splatné vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet špecializovaného zariadenia: Centrum pre deti a rodiny R., C. XX, R..

III. Rodičom sa určuje lehota v trvaní 1 roka od právoplatnosti rozsudku na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté deti.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

V. Tento rozsudok je vo výroku I. o nariadení ústavnej starostlivosti vykonateľný doručením.

VI. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 12P/62/2019-67 zo dňa 29.1.2020 v časti výživného.

odôvodnenie:

1. Tunajší súd uznesením č.k. 33P/13/2023-26 dňa 8.3.2023 začal konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi na základe odporúčania orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obsiahnutého v správe k výchovnému opatreniu tunajšieho súdu, ktorým boli všetky tri deti rodičov C.: B., F. aj G. umiestnené v Centre pre deti a rodiny (CDR) Trnava od 3.11.2022. V správe zo dňa 3.3.2023 sa hodnotil priebeh výchovného opatrenia uloženého v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 38P/8/2022, právoplatne dňa 27.10.2022. Počas pobytu detí v CDR R. sa museli pozastaviť návštevy dievčat v domácnosti u rodičov pre ich pretrvávajúce problémy s požívaním alkoholu. Kontakt rodičov s deťmi im bol umožnený v zariadení na dennej báze z dôvodu zaistenia bezpečného prostredia pre deti. CDR R. pozvalo rodičov na osobné stretnutie, ktoré rodičia odmietli. Riadne nespolupracujú ani s úradom. Telefonický kontakt detí s rodičmi sa uskutočňuje z iniciatívy mladších dievčat. CDR podalo dňa 10.2.2023 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu týrania blízkej

a zverenej osoby na Okresnú prokuratúru Trnava. Rodičia absolvujú ambulantnú psychiatrickú liečbu svojej závislosti a tiež chodia na párovú terapiu. Na otázku, či majú záujem o návrat detí späť do rodiny najskôr neodpovedali, no matka sa po chvíli vyjadrila. Starí rodičia deti navštevujú v domove pravidelne. Vzhľadom na ich vek a zdravotný stav si ale netrúfajú na starostlivosť o deti a nemajú záujem dávať návrh na zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti.

2. Súd vo veci nariadil pojednávanie na termín 3.4.2023, kedy po vypočutí matky, otca i opatrovníka maloletých detí, prostredníctvom ktorého zistil aj názor dievčat na prebiehajúce konanie, oboznámení sa s obsahom celého spisu, pripojených spisov tunajšieho súdu spisových značiek 39P/38/2018, 12P/62/2019, 38P/8/2022, vec právne posúdil a rozhodol tak ako je uvedené vo výrokoch tohto rozhodnutia.

3. Pred vyhlásením rozsudku mal súd z obsahu všetkých troch pripojených spisov za preukázané, že maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov F. a K. C., rodina je od roku 2011 pod dohľadom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí z dôvodu anonymného podnetu na rodičov zanedbávajúcich starostlivosť o deti, lebo dlhodobo nadmerne požívajú alkohol a táto ich závislosť spôsobuje celej rodine problémy. Podľa záznamu Mestskej polície Trnava dňa 11.7.2014 otec matku fyzicky napadol, bezhlavo do nej kopal, udieral ju pästami a podobné situácie mali byť podľa matky na dennom poriadku. Od roku 2014 boli kolíznym opatrovníkom vykonávané v rodine opakované šetrenia. V roku 2016 bola do bydliska rodiny privolaná polícia a deti vtedy vypovedali, že nechcú s rodičmi žiť, lebo matka neustále požíva alkohol, kričí na deti, občas ich vyfacká a otec sa správa rovnako ako mama. Počas šetrenia pomerov v roku 2018 matka kolíznemu opatrovníkovi uviedla, že otec pod vplyvom alkoholu neustále bije matku aj deti. Matka vtedy odvieďa maloletú F. a G. do detského domova v R.. Otec sa dopustil na matke dňa 24.6.2021 fyzického násillia, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov s podmieneným odkladom a skúšobnou dobou 24 mesiacov. Znaleckým posudkom vypracovaným v trestnom konaní bola u otca konštatovaná závislosť na alkohole, preto mu bolo uložené ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou, ktoré absolvuje doposiaľ spoločne s matkou podrobujúcou sa liečbe dobrovoľne, raz za mesiac. Matka podľa aktuálnej správy nastúpila aj na pobytovú protialkoholickú liečbu dňa 9.1.2023 do N. T., ktorú však 21.1.2023 predčasne ukončila; dôvodom bol zlý zdravotný stav otca maloletých detí. Tento deň boli dve mladšie dievčatá na návšteve doma. V minulosti matka už niekoľkokrát opustila spoločnú domácnosť, o deti sa nezaujímala, ani ich nekontaktovala, jej rolu vtedy prebrala najstaršia dcéra B.. Ona z domova na návštevu k rodičom odmieta ísť, prejavuje sa u nej averzia, skepticizmus voči zmenám v správaní rodičov, nechce už suplovať úlohu matky v rodine ako v obdobiach, keď od nich odchádzala. Deti boli vtedy rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 12P/62/2019-67 zo dňa 29.1.2020 zverené do osobnej starostlivosti otca a matka bola zaviazaná k plneniu mesačnej vyživovacej povinnosti vo výške po 50 eur B., XX eur F. a 30 eur G.. Pobytové liečenie závislosti na alkohole obaja rodičia odmietajú z dôvodu zlej finančnej situácie, v ktorej by sa ocitli, keby prestali zarábať. Rodine bola poskytovaná podpora a odborná pomoc prostredníctvom Centra pre deti a rodiny od 23. septembra 2020.

4. Zariadenie CDR R., kde sa dievčatá momentálne nachádzajú, poznali dve z nich F. a G. už z minulosti, lebo tam boli umiestnené na základe neodkladného opatrenia tunajšieho súdu č.k. 39PPOm/1/2018-11 z 12.6.2018. Vo veci bolo vtedy začaté aj konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi. Následne Okresný súd Trnava uznesením č.k. 39P/38/2018-29 z 12.12.2018, právoplatným 9.1.2019, zrušil uznesenie o neodkladnom opatrení a zastavil konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti, rodičom uložil povinnosť podrobiť sa poradenstvu a matke uložil povinnosť podrobiť sa protialkoholickému liečeniu ambulantnou formou po dobu 6 mesiacov. Zo správy kolízneho opatrovníka o priebehu výchovného opatrenia zo dňa 25.7.2019 vyplýva, že výchovné opatrenie splnilo účel. Onedlho dňa 6.10.2019 kontaktovalo CDR R. kolízneho opatrovníka, že sa tam dostavila matka spolu s maloletými deťmi F. a G. a žiadala o umiestnenie detí v zariadení, lebo pred dvoma dňami ich vyhodil manžel z domu, prespali v staničnom parku na lavičke, ale deťom bolo zima, tak ich zobrala do detského domova. Otec uviedol, že sa s matkou detí pohádal, lebo bola v práci opätovne opitá. Dňa 5.11.2019 sa otec dostavil na úrad kolízneho opatrovníka bez predvolania a uviedol, že matka opakovane odchádza z domu bez toho, aby zabezpečila starostlivosť o deti, ktoré boli preto zverené do starostlivosti otca a matke bola uložená vyživovacia povinnosť, styk s deťmi upravený nebol. Dňa 19.2.2020 matka opatrovníkovi oznámila, že odkedy odišla z domácnosti nepije, snaží sa abstinovať; v máji 2020 stále nebola v kontakte s maloletými deťmi; až dňa 8.7.2020 sa matka vrátila späť do domácnosti. V decembri 2020 sa G. zdôverila triednej učiteľke, že otec zbil F. varechou, ktorú na nej

zlomil, bolela ju noha a ruka, modriny mala aj na chrbte. V máji 2021 bol zaslaný podnet vo veci maloletých detí C. na preverenie starostlivosti rodičov z dôvodu podozrenia na zanedbávanie dievčat. Do školy chodili neumyté, neupravené a nepokojné, kým rodičia na ulici popíjali alkohol.

5. Zo správy Úradu práce, sociálnych detí a rodiny Trnava o maloletých deťoch C. zo dňa 30.3.2023 súd zistil, že na tretí pokus sa im podarilo zastihnúť rodičov v domácnosti, potom čo si dohodli termín návštevy na 29.3.2023. Keďže sa na ich dvore voľne pohybovali dva veľké psy, pohovor sa uskutočnil pred bránou. Rodičia sa vyjadrili, že navštevujú raz mesačne psychiatra MUDr. Z. a absolvujú párovú terapiu v OZ Otvorené srdce. Alkohol údajne nepoživajú. Deti v období od 21.1.2023 do 1.3.2023 nenavštívili ani raz, nechodia za nimi vraj kvôli práci. Dňa 29.3.2023 sa uskutočnili individuálne pohovory s deťmi, kedy G. uviedla, že v CDR má sestry a kamarátov, preto sa jej tam páči. Za rodičmi jej je smutno; nenavštevujú ich, lebo majú veľa práce. F. dúfa, že rodičia by už viac nedopustili, aby znova skončili v domove. Nechodia za nimi, lebo pracujú a tata bolí brucho. Chcela by ísť domov čo najskôr. B. sa naspäť vrátiť nechce, rada by zotrvala v CDR. Naposledy bol za nimi otec na návšteve práve vtedy, keď mama znova odišla z domu, lebo si vypila a poslal ju preč. Odkedy sa mama vrátila, otec za dievčatami nebol. Vyjadрила obavu z toho, že sa znova vráti všetko do starých koľají, teda alkohol, hádky a bitky. Zo záznamu Centra pre deti a rodiny R. zo 14.3.2023 vyplýva, že G. zvládala odlúčenie od rodičov ťažko; neskôr začala chápať ich nezáujem, ostala sklamaná, že za nimi nechodia, opísala kruté správanie v domácnosti, v domove si zvykla, má tu pocit bezpečia, pokojný spánok, rada upratuje a prednáša básne. F. si rodičov zidealizovala, dlho zatajovala informácie o nich; jej správanie je drzé, vulgárne, výbušné. V skrini máva neporiadok, v škole je priateľská a veselá. V poslednej dobe sa jej prejav zmenil na apatický, odmeraný a tichý, ktorý môže súvisieť s otáznym návratom späť do rodiny. Preto sa aj dlho bála zdôveriť s negatívnymi zážitkami z domáceho prostredia, aby si tým nepredĺžila pobyt mimo neho. Najstaršia z dievčat C., B., odmietla všetky pobyty u rodičov, odlúčenie od nich zvládla veľmi dobre, je komunikatívna, bezproblémová, samostatná, rada číta. Z rodiny sa kontaktuje so starými rodičmi, ktorí sú jej vzorom. Odmalička sa starala o mladšie sestry; bránila ich, keď rodičia požívali alkohol. Zo zariadenia, kde je teraz umiestnená, chodí do školy viac oddýchnutá a upravená, oporou je pre ňu aj pani triedna učiteľka.

6. Na pojednávaní dňa 3.4.2023 pracovníčka orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately uviedla, že nariadené výchovné opatrenie v konaní pod sp.zn. 38P/8/2022 si neplní svoj účel, lebo rodičia deti nenavštevovali, nevytvorili si také podmienky vo svojej domácnosti, aby sa deti mohli vrátiť späť. Otec prišiel do CDR pod vplyvom alkoholu, no na druhý deň si priznal svoju chybu. Počas prípadovej konferencie prisľúbil, že bude absolvovať ambulatnú protialkoholickú liečbu. Všetky tri dievčatá túžia po rodičoch, sú však sklamané z ich prístupu, najviac najstaršia B., ktorá v čase neprítomnosti matky suplovala jej povinnosti v domácnosti a nechce už také veci znova prežívať. Deťom prospieva, že sú v domove spolu, cítia sa tak bezpečne, sú si navzájom oporou. Zároveň dúfajú, že sa situácia v rodine zlepší natoľko, aby sa mohli vrátiť domov. V aktuálnych pomeroch sú zorientované a tušia, že v súčasnosti to asi nebude. Dievčatá už chápu realitu, že atmosféra v ich domácnosti ešte vyžaduje iniciatívu rodičov nato, aby sa do nej mohli bezpečne a spokojne vrátiť. Rodičia uviedli, že majú veľa práce, otec má zdravotné problémy, a preto žiadny z nich nechodí do CDR. Aktuálne sa snažia vymeniť dievčatám zničené skrine na oblečenie v ich detskej izbe. Opatrovník záverom apeloval na rodičov, aby rešpektovali nariadené výchovné opatrenie, spolupracovali s CDR, boli aktívnejší, navštevovali tam dievčatá, tiež by mali zvážiť pobytovú protialkoholickú liečbu.

7. Matka vypočutá pred súdom dňa 3.4.2023 priznala, že si je vedomá nedostatočného osobného kontaktovania detí zo strany rodičov, telefonujú si však každý deň okolo 10 minút, viac s mladšími dievčatami. Uviedla, že absolvuje dobrovoľne ambulatnú protialkoholickú liečbu raz mesačne, užíva lieky na potlačenie závislosti trikrát denne, už štvrtý mesiac. Naposledy si vypila v decembri 2022, úplne opitá bola dávnejšie. Na párovej terapii sa s manželom rozprávajú, učia sa navzájom lepšie komunikovať. Naposledy ju manžel zbil pred dvoma rokmi, vždy mali takéto konflikty pod vplyvom alkoholu. Matka prisľúbila, že bude abstinovať, aby presvedčila dcéry, že už sa nebudú opakovať neprijemné situácie v ich rodine z minulosti zapríčinené alkoholom. Za deťmi budú chodiť každý pondelok, stredy a piatok, dohodnú sa so šéfom v práci, aby dostali s manželom voľno. Doplnila, že obaja pracujú už tretí mesiac v upratovacej firme, kde zarobia každý v čistom okolo 700 eur mesačne, ale zo mzdy sa im strháva na úhradu dlhu čiastka, po odpočítaní ktorej im ostane na živobytie spolu 300 eur. Preto dokážu na výživu detí do domova prispievať len minimálnym výživným. Otec vypovedal v zhode s matkou, že je zamestnaný v rovnakej firme, avšak ide o prácu na dohodu a privítali by skôr stabilnejšie zamestnanie s pracovnou zmluvou, zajtra majú pohovor. Otec abstínuje osem mesiacov, raz zákaz porušil, keď bol v

CDR pod vplyvom alkoholu, lekár mu potom zvýšil dávku liekov. V zariadení sa pri návšteve detí podrobia dychovej skúške na alkohol, budú ich často navštevovať; v minulosti dievčatá sklamali, keď im sľúbili, že prídu za nimi, dcéry ich čakali a oni vôbec neprišli. Tieto situácie sa už podľa rodičov nebudú opakovať.

8. Podľa § 44 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť (odsek 1). Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím (odsek 2). Náhradnou starostlivosťou je zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (písm. a), pestúnska starostlivosť (písm. b), ústavná starostlivosť (písm. c) odseku 3). Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa (odsek 4). Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova maloletého dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

Podľa odseku 5 citovaného ustanovenia, súd v rozhodnutí, ktorým nariadiť ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov. Podľa § 55 ods. 2 Zákona o rodine, ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti.

9. Podľa § 62 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (odsek 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (odsek 2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (odsek 3). Podľa § 81 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné (odsek 1). Súd v rozhodnutí, ktorým nariadiť ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a účet maloletého dieťaťa (odsek 2). Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine).

10. Ústavnú starostlivosť môže súd ako formu náhradnej starostlivosti o dieťa nariadiť vtedy, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, je to potrebné v záujme dieťaťa a súd má za preukázané, že dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti ani do pestúnskej starostlivosti. Okrem tohto prípadu možno ústavnú starostlivosť dieťaťu nariadiť tiež ako formu výchovného opatrenia vtedy, ak je jeho výchova ohrozená alebo vážne narušená a iné (krátkodobejšie) výchovné opatrenia nevedli k náprave. Je nevyhnutné obidva prípady dôsledne

odlišovať. Obidva však majú spoločné to, že ústavnú starostlivosť chápu ako krajné riešenie situácie, ktoré prichádza do úvahy vtedy, ak už všetky miernejšie (alebo prijateľnejšie) alternatívy nezabezpečili požadovaný výsledok. Výnimočnosť ústavnej starostlivosti nespočíva len v tom, že ju súd nariadi iba v skutočne krajnom prípade, ale tiež v tom, že je možné ju nariadiť len na nevyhnutný čas. Preto je výkon ústavnej starostlivosti priebežne monitorovaný a hodnotený, a to aj z hľadiska jeho ďalšieho trvania. Nariadenú ústavnú starostlivosť súd bezodkladne zruší, ak pominuli dôvody pre jej ďalšie trvanie. Akékoľvek rozhodnutie o odňatí dieťaťa z rodičovskej starostlivosti je vždy nutné považovať len za dočasné opatrenie a je potrebné ho zrušiť ihneď, ako nastanú vhodné okolnosti, pričom všetky úkony musia byť štátnymi orgánmi vykonávané v zhode s konečným cieľom obnoviť spolužitie rodiča a dieťaťa. V tomto kontexte je potrebné nahliadať najmä na ústavnú starostlivosť.

11. Nariadením ústavnej starostlivosti sa dieťa odníma z doterajšieho výchovného prostredia a podrobuje sa ústavnému režimu, do ktorého rodičia nemôžu zasahovať. Ide teda o faktické obmedzenie výkonu rodičovských práv a povinností. Na odňatie dieťaťa nie je nevyhnutné, aby súd zároveň (alebo ešte pred nariadením ústavnej starostlivosti) zasiahol do výkonu rodičovských práv a povinností a tento obmedzil, resp. rodičom výkon pozastavil či úplne ich výkonu pozbavil. Právnym následkom nariadenia ústavnej starostlivosti teda je, že rodičia sa nemôžu o svoje dieťa osobne (každodenne) starať a túto starostlivosť zabezpečuje ústavné zariadenie. Fakticky tak dochádza tiež k určeniu nového miesta pobytu dieťaťa na základe rozhodnutia súdu. Rodičia však naďalej zostávajú zákonnými zástupcami svojho dieťaťa a im patrí aj správa jeho majetku. Zároveň rozhodujú o dieťati, a to vo všetkých otázkach, tak bežných, ako i podstatných. Rodičia sú tiež naďalej zodpovední za výchovu maloletého dieťaťa. Výchova je v celom Zákone o rodine chápaná v širšom zmysle ako starostlivosť o osobu dieťaťa, keďže pri nej dochádza aj k podstatným rozhodnutiam. Zahŕňa starostlivosť o výchovu, zdravie a o rozvoj individuálnych telesných a duševných schopností dieťaťa. Množstvo a druhy výchovných prostriedkov ponecháva zákon na voľbe rodičov, ohraničuje ich však mierou primeranosti. Pokiaľ sú výchovné prostriedky primerané, dieťa je povinné ich použitie rešpektovať. Súd však na tomto mieste rodičom zdôrazňuje, že každé dieťa má právo na ochranu pred akýmkoľvek telesným či duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním, pred zanedbávaním, nedbalým zaobchádzaním, či trýznením, nesmie byť dotknutá dôstojnosť dieťaťa a akokoľvek ohrozené jeho zdravie, psychický, telesný, citový, rozumový a mravný vývoj.

12. Rodičia detí umiestnených v ústavnej starostlivosti majú zásadne právo stretávať sa so svojimi deťmi a prostredníctvom práva styku realizovať svoje výchovné pôsobenie. Toto právo sa spravuje prevádzkovým poriadkom ústavu, resp. dohodou medzi ústavom, rodičmi a dieťaťom, pokiaľ je schopné vyjadriť samostatne svoj názor. Je povinnosťou detského domova vytvárať podmienky na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi. Za týmto účelom im detský domov, obec a orgán sociálnoprávnej ochrany detí poskytujú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu rodinných pomerov. Stretnutia sa môžu uskutočniť buď v ústave, alebo aj mimo neho, napríklad v obci, kde je sídlo detského domova, alebo na inom vhodnom mieste, ktoré bolo vytvorené na účely stretávania sa dieťaťa s rodičom. Rodičom tiež možno povoliť pobyt v detskom domove a je tiež možné, aby detský domov umožnil dieťaťu pobyt u rodičov. O pobyte dieťaťa mimo detský domov sú vedené záznamy, pričom sa sleduje vplyv pobytu dieťaťa mimo detský domov na jeho psychický, fyzický a sociálny vývin. Počas celého výkonu verejnej starostlivosti o dieťa je minimálnym štandardom plnenia pozitívneho záväzku štátu predpoklad, že v pravidelných intervaloch bude prehodnotená situácia v rodine z hľadiska perspektívy obnovenia rodinného života.

13. Povinnou náležitosťou výroku o nariadení ústavnej starostlivosti je označenie konkrétneho zariadenia, do ktorého bude dieťa umiestnené. Okrem uvedenia konkrétneho zariadenia musí rozsudok o nariadení ústavnej starostlivosti obsahovať tiež výrok o povinnosti rodičov platiť výživné na dieťa s určením jeho výšky, dátumu splatnosti mesačných platieb a o uložení povinnosti poukazovať výživné zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Toto zariadenie je platobným miestom. Pokiaľ bola ústavná starostlivosť nariadená z dôvodov na strane rodičov, potom má výrok rozsudku obsahovať aj stanovenie primeranej lehoty, ktorú súd určí rodičom na úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov. Stanovením takejto lehoty súd vytvára určitý tlak na rodiča, aby nápravu svojich pomerov nepredlžoval alebo nezanedbával. Zákon totiž na márne uplynutie určenej lehoty viaže (pre rodiča) nepriaznivé právne následky, napr. súd aj bez návrhu môže začať konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Naopak - ak rodičia stanovenú lehotu riadne využijú a napravia svoje pomery - potom súd nariadenú ústavnú starostlivosť zruší. Môže tak dokonca urobiť aj skôr, pred uplynutím lehoty, ak rodičia preukážu, že odpadli dôvody, pre ktoré bola nariadená. V každom

prípade možno aj rozhodnutie o nariadení ústavnej starostlivosti zmeniť alebo zrušiť len vtedy, ak sa preukáže, že došlo k zmene pomerov závažnejšieho charakteru v tých okolnostiach, ktoré tvorili skutkový podklad skoršieho rozhodnutia.

14. Súd by mal v každom konaní vypočúť rodičov maloletého dieťaťa, pokiaľ je to možné, aby zistil ich postoj k nariadeniu ústavnej starostlivosti. Súd sa musí zamerať tiež na zistenie, či nie je možné odstrániť závadný stav inými opatreniami, prípadne či nie je vhodné kombinovať viaceré výchovné opatrenia za účelom dosiahnutia nápravy. Súd musí vypočúť aj maloletého, aby zistil jeho postoj k príčinám nariadenia ústavnej starostlivosti. V prípade ústavnej starostlivosti nariaďovanej nad viacerými maloletými deťmi je vhodné, ak sa určí pre súrodencov rovnaký ústav, aby nedochádzalo k pretrhnutiu rodinných väzieb.

15. Prostredie Centra pre deti a rodiny v R. je všetkým trom dievčatám už známe, nachádza sa v mieste ich bydliska, kam chodia aj do školy, bývajú spolu, rodičia i starí rodičia ich majú nablízku, môžu preto deti často navštevovať a dievčatá sa aj samé vyjadriť, že sa im v zariadení páči. Z predchádzajúcich súdnych konaní vyplynulo, že úprava pomerov rodičov a zlepšenie situácie v ich rodine bolo vždy iba dočasné a po krátkej dobe došlo opätovne k zhoršeniu vzťahov, najmä z dôvodu alkoholizmu rodičov, a preto bude základom ich ďalšieho riadneho fungovania dôsledná abstinencia, dostatočný prísun financií do domácnosti a časté kontaktovanie maloletých detí. Inak v rodine C. nedôjde k obnoveniu narušenej dôvery medzi manželmi navzájom a tiež detí voči rodičom. Treba skutkami presvedčiť dievčatá, že rodičia smerujú k náprave svojich životov. V súčasnosti nebolo možné očakávať, žeby súd deti vrátil do ich pôvodnej domácnosti, v ktorej sa aktuálne pomery ani nepodarilo prešetriť, lebo rodičia deti takmer vôbec v domove nenavštevovali, málo ich z vlastnej iniciatívy kontaktovali a tiež zlyhali pri pobyte detí v domácom prostredí. Rodičia vôbec nerespektovali výchovné opatrenie nariadené rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 38P/8/2022-54 z 22.3.2022 (v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp.zn. 26CoP/67/2022 z 5.10.2022, právoplatnými 27.10.2022), spočívajúce v spolupráci s CDR Trnava, ktoré súd aj naďalej ponechal v platnosti, lebo kooperácia so zariadením je stále nevyhnutná, nakoľko sa jedná o totožný ústav, kde deti od novembra minulého roka majú svoj „druhý domov“.

16. Rodičia deti navštívili v centre naposledy začiatkom marca a predtým ku koncu januára; dôvodom mali byť pracovné povinnosti rodičov v upratovacej firme, ktoré však nemôžu ísť na úkor kontaktu s deťmi, keď dievčatá na tieto stretnutia veľmi čakajú. Sú to teda výlučne rodičia, ktorí spôsobili, že ich deti namiesto ukončenia pobytu v ústavnom zariadení na základe nariadeného výchovného opatrenia, musia pokračovať v takomto pobyte nariadením ústavnej starostlivosti mimo rodičovskej domácnosti, lebo ich rodičia im nevytvorili bezpečné a pokojné prostredie, kam by sa mohli dcéry spokojne po 6 mesiacoch vrátiť späť. Rodičia majú stále v rukách osud svojich detí, neboli pozbavení ani obmedzení svojich rodičovských práv a povinností, v súčasnosti môžu realizovať najmä právo vhodne výchovne pôsobiť na svoje deti počas návštevných hodín CDR, posilať im na účet aspoň minimálne výživné, často im telefonovať, zaujímať sa o ich bežné potreby, zdieľať s nimi ich zážitky a riešiť každodenné záležitosti, takto si k dcéram nájsť cestu a obnoviť ich stratenú dôveru. Rodičia musia naďalej abstinovať tak ako to tvrdili pred súdom, vyhýbať sa požívaniu alkoholických nápojov a tiež sú vhodné ich pravidelné párové terapie, čo obaja manželia aj zhodne uviedli. Sľúbili tiež, že deťom zadovážia do ich izby nové skrine na ošatenie. Na dievčatá sa rodičia tešia, no zároveň si uvedomujú, že ich návrat do domácnosti musí byť postupný, nakoľko sa vzájomne citovo odcudzili, najmä s B..

17. Vzhľadom na všetky vyššie preukázané skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd nad maloletými deťmi C. nariadil I. výrokom rozsudku ústavnú starostlivosť v špecializovanom zariadení, kde sa deti nachádzajú od 3.11.2022 až doposiaľ kvôli aktuálne uskutočňovanému výchovnému opatreniu uloženému za účelom zabezpečenia ich odbornej diagnostiky, v Centre pre deti a rodiny R., C. XX, R. s predpokladom ukončenia pobytu dňa 3.5.2023, keby na strane rodičov naďalej nepretrvávali zistené nedostatky vo výchove. Rodičom súd podľa § 81 ods. 2 Zákona o rodine II. výrokom rozsudku stanovil povinnosť prispievať na výživu detí priamo na účet ústavu minimálnou sumou, lebo po strhnutí splátky za dlh im ostane po 150 eur mesačne pre každého. Podľa § 55 ods. 2 Zákona o rodine súd III. výrokom tohto rozsudku určil rodičom jednoročnú lehotu na úpravu pomerov tak, aby mohli opätovne zabezpečovať riadnu starostlivosť o svoje dievčatá. O trovách konania súd rozhodol IV. výrokom rozsudku podľa § 52 CMP, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, lebo tento zákon neustanovuje inak. V záujme plynulého pokračovania detí v pobyte v špecializovanom zariadení CDR R., súd na návrh opatrovníka maloletých detí V. výrokom rozsudku podľa § 233 CSP rozhodol aj o predbežnej vykonateľnosti výroku o nariadení ústavnej starostlivosti, aby prípadné odvolanie rodičov nespôsobilu uplynutie lehoty na

umiestnenie detí v zariadení. Súvisiaci výrok o povinnosti rodičov platiť na deti výživné je predbežne vykonateľný zo zákona podľa § 44 CMP, preto v tomto prípade nebolo treba predbežnú vykonateľnosť vyslovovať osobitným výrokom. Napokon súd VI. výrokom rozsudku zmenil podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine rodičovskú dohodu schválenú rozsudkom v konaní pod sp.zn. 12P/62/2019 v časti výšky výživného i platobného miesta.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať na tunajšom súde v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie. V odvolaní sa uvedú všeobecné náležitosti podania: a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, f) spisová značka, a tiež osobitné náležitosti: g) proti ktorému rozhodnutiu odvolanie smeruje, h) v akom rozsahu sa napáda, i) z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne - odvolacie dôvody, j) čoho sa odvolateľ domáha - odvolací návrh (§ 127 ods. 1, 2 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP). Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1 a 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný nesplní povinnosť uloženú mu týmto rozsudkom, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku, ak sa upravuje starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému.